

Uttalelse om god bokføringsskikk GBS 2

~~Vedtatt 28. februar 2006. Oppdatert 3. mars 2014.~~

Kjøreskolers plikt til å ha ~~kassaapparat~~kassasystem og timebestillingssystem

(Vedtatt 28. februar 2006, oppdatert 3. mars 2014 og 22. januar 2026)

Spørsmål

Denne uttalelsen omhandler følgende problemstillinger:

1. Har kjøreskoler plikt til å registrere ~~kontantsalget fortløpende på kassaapparat, terminal eller annet likeverdig system etter bokføringsforskriften § 5-3-2?~~ og dokumentere kontantsalg ved bruk av et kassasystem med produkterklæring?
2. Skal ~~kjøreskolene~~kjøreskoler følge reglene i bokføringsforskriften § 5-14 om dokumentasjon av medgått tid, eller ~~skal skolene følge~~ reglene om timebestillinger i § 5-15?

Lov og forskrift

1. Krav til kassaapparatkassasystem

~~Bokføringsforskriften delkapittel 5-3 omtaler særlige krav ved~~

Begrepet «kontantsalg. Her defineres kontantsalg slik, jf. § 5-3-1 første ledd:

~~Med kontantsalg menes salg der kjøpers betalingsforpliktelse overfor selger gjøres opp ved levering.~~

I henhold til» er definert i bokføringsforskriften § 5-3-1 første ledd bokstav a til c.

Bokføringspliktige 2 med kontantsalg plikter bokføringspliktige som har kontantsalg hovedregel å registrere salget fortløpende på kassaapparat, terminal eller annet likeverdig system og dokumentere kontantsalget ved daterte, nummererte summeringsstrimler (kassaruller) eller tilsvarende rapport, med mindre annet er bestemt i forskriften. dette salget ved bruk av et kassasystem med produkterklæring som tilfredsstiller kravene i kassasystemloven og kassasystemforskriften, jf. bokføringsloven § 10 a.

Krav til bruken av kassasystemet, herunder krav til innhold i dokumentasjonen av kontantsalg (kvitteringen) salgskvitteringer mv., finnes i bokføringsforskriften delkapittel 5-3. Unntak fra krav til bruk av kassasystem følger av bokføringsforskriften delkapittel 5-1 og § 5-3-2a4.

~~Bokføringspliktige som driver ambulerende eller sporadisk kontantsalg som ikke overstiger 3 ganger folketrygdens grunnbeløp (3G), kan alternativt dokumentere kontantsalget fortløpende i innbundet bok der sidene er forhåndsnummerert, eller ved gjenpart av daterte forhåndsnummererte salgsbilag, jf. bokføringsforskriften § 5-4-1 første ledd.~~

2. Dokumentasjon av medgått tid og dokumentasjon av timebestillinger

~~Etter bokføringsforskriften § 5-14 skal bokføringspliktige~~

Bokføringspliktige som utfører tjenester hvor vederlaget er basert på tidsforbruk, skal for hver eier og ansatt dokumentere utførte timer pr. dag, fordelt på intern tid og på de enkelte kunder/ eller oppdrag. ~~Etter, jf. bokføringsforskriften § 5-15 skal bokføringspliktige~~ 14. Se også GBS 10 Dokumentasjon av medgått tid.

Bokføringspliktige som utfører tjenester etter timebestilling skal dokumentere timebestillingene, de bestilte timene, jf. bokføringsforskriften § 5-15. Dokumentasjonen skal blant annet omfatte/inneholde tidspunkt for utførelsen/utførelse av tjenesten og, kundens navn og så vidt mulig hvem som skal utføre tjenesten.

Vurdering og konklusjon

1. Krav til kassaapparatkassasystem

Når kjøreskoler tar imot betaling ~~av for~~ praktisk og teoretisk kjøreopplæring fra sine elever etter endt time, er dette kontantsalg, ~~og de.~~ Kjøreskolene har dermed som hovedregel plikt til å benytte kassaapparat, terminal, registrere og dokumentere dette salget fortløpende ved bruk av et produkterklært kassasystem, med mindre en av unntaksbestemmelsene i bokføringsforskriften delkapittel 5-4 kan benyttes. Det samme gjelder ved kontantsalg av andre varer eller annet likeverdig system. Dersom tjenester, herunder opplæringsmateriell mv.

Hvis kjøreskolen som hovedregel har fast oppmøtested på skolen, og eleven betaler inne etter endt time, plikter kjøreskolen å ha et produkterklært kassasystem på skolen, vil det være plikt til å ha kassaapparat, terminal eller annet likeverdig system på skolen.

Det kan også i slike tilfeller forekomme at timen. Hvis kjøreopplæringen starter og avslutter på et annet sted enn på kjøreskolen, for eksempel på en videregående skole eller på elevens hjemsted. I så fall kan unntaket for ambulerende kontantsalg, jf. bokføringsforskriften § 5-4-1 første ledd, komme til anvendelse, forutsatt at det ambulerende kontantsalget for den bokføringspliktige virksomheten ikke overstiger 3G. Dersom det ambulerende kontantsalget overstiger 3G, vil det være plikt til å benytte kassaapparat, terminal eller annet likeverdig system, også ved betaling i bilen(e). Et praktisk system i slike tilfeller kan være å benytte en bankterminal med kassafunksjonalitet., cr utgangspunktet at kjøreskolen må ha et produkterklært kassasystem på det aktuelle oppgjørsstedet (normalt i bilen).

Det er gitt unntak fra kravet til kassasystem med produkterklæring for ambulerende eller sporadisk kontantsalg som ikke overstiger 3 ganger folketrygdens grunnbeløp i løpet av et regnskapsår, jf.

bokføringsforskriften § 5-4-1 første ledd. Ambulerende kontantsalg av tjenester kan i stedet dokumenteres fortløpende i en innbundet bok der sidene er forhåndsnummererte eller ved gjenpart av daterte forhåndsnummererte salgsbilag (for eksempel ved bruk av en kvitteringsblokk). Selger skal kunne skrive kvittering dersom kunden ber om det. Unntaket for ambulerende kontantsalg kan komme til anvendelse for salg som skjer på andre steder enn på kjøreskolen. Regler om dagsoppgjør mv. ved bruk av unntakene i bokføringsforskriften § 5-4-1, følger av § 5-4-5.

Når kjøreskoler tar betalt på forskudd eller etterskudd, anses dette ikke som kontantsalg. Slike salg skal ikke registreres og dokumenteres som kontantsalg. I stedet skal det utstedes salgsdokumenter (faktureres) etter reglene i bokføringsforskriften delkapittel 5-1 og 5-2. Fakturering kan utføres i et kassasystem med slik funksjonalitet eller i en egen faktureringsløsning.

2. Dokumentasjon av medgått tid eller timebestillinger

Det fremgår av NOU 2002:20 Ny bokføringslov, punkt 13.2.1.2 at det i forhold til reglene om dokumentasjon av medgått tid, må foretas en avgrensing mot bransjer som driver sin virksomhet etter timebestillinger og som vil ha krav om å dokumentere timebestillingene.

Kjøreskoler driver en form for virksomhet hvor vederlaget er basert på tidsforbruk. Samtidig utføres slike tjenester etter timebestillinger. Tjenesten utføres både praktisk og teoretisk kjøreopplæring med et avtalt eksakt klokkeslett som starttidspunkt og avsluttes kort tid etterpå. Bokføringspliktige som tilbyr slike tjenesterkjøreopplæring skal derfor følge reglene om timebestillinger, jf. bokføringsforskriften § 5-15.

§ 5-15,

Reglene om dokumentasjon av medgått tid og øreglene om timebestillinger skal ikke forpliktet komme til anvendelse for de samme tjenestene. Kjøreskoler har dermed ikke plikt til å dokumentere medgått tid i henhold til etter reglene i bokføringsforskriften § 5-14.

1

---

¹ Se NOU 2002: 20 Ny bokføringslov, punkt 13.2.1.2 og 13.2.2.2.